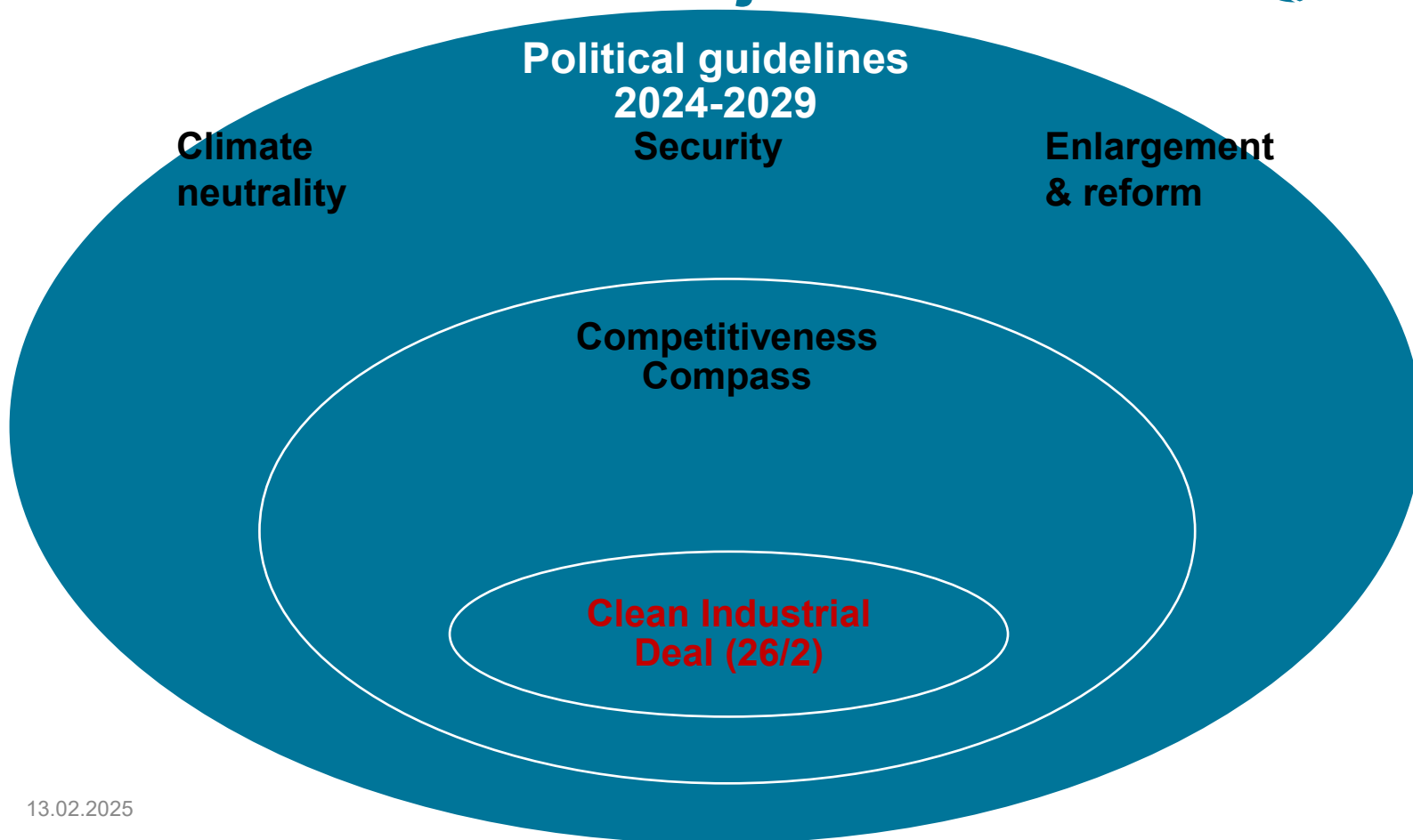

HANDELSKRIG, SUPERMAKT- KRANGEL, EU/EØS – KONSEKVENSER FOR NORSK EKSPORTINDUSTRI I ÅR?

Regional årskonferanse, NHO Møre og Romsdal – 6. februar 2025

Direktør Knut E. Sunde, Norsk Industri

EU fremover – i kortversjon

2020-...?
Korona

Februar 2022
Russisk
invasjon

Mai 2022
EØS-
utredningen

2014
Russisk
invasjon

2020-...?
Korona

2021-22
Energi-
krise

2022
Russisk
invasjon

Januar 2025
Trump

EU bråvåkner

- USA har levert sikkerhet til nå – og stiller krav
- Russland har levert billig energi – og bruker det politisk
- Kina har tatt over industriproduksjon – og bruker det politisk
- Tornerosesøvn er over for EU – i en mer brutal verden
- Norge?

Suezkanal, Panamakanal, huothier, pandemi - verdikjedeproblemer

Ekspertutvalg ledet av Camilla Stoltenberg

- En av konklusjonene, november 2024:
- «Forskere har beregnet at det er 23 prosent sjanse for en pandemi som kan ta livet av 25 millioner mennesker i løpet av de neste ti årene.»
- Helseminister Vestre: «Norge er bedre rustet...»
- Helsedirektør Guldvog – litt mer nøktern

Utilstrekkelig svar!

- Fordi en helsekrise blir ikke BARE en helsekrise
- Finske Niinistö: «crises do not occur in silos...»
- Hva lærte vi egentlig av finanskrisen, flyktningkrisen, pandemien, Ukraina, energikrisen?
- Sårbarhet når verden blir kaotisk
- Stengte grenser og klippede verdikjeder kan bli verre neste gang
- Under pandemien hadde Norge null rettigheter gjennom EØS til EUs vaksiner – derfor søker vi nå tettest mulig samarbeid med EU på området

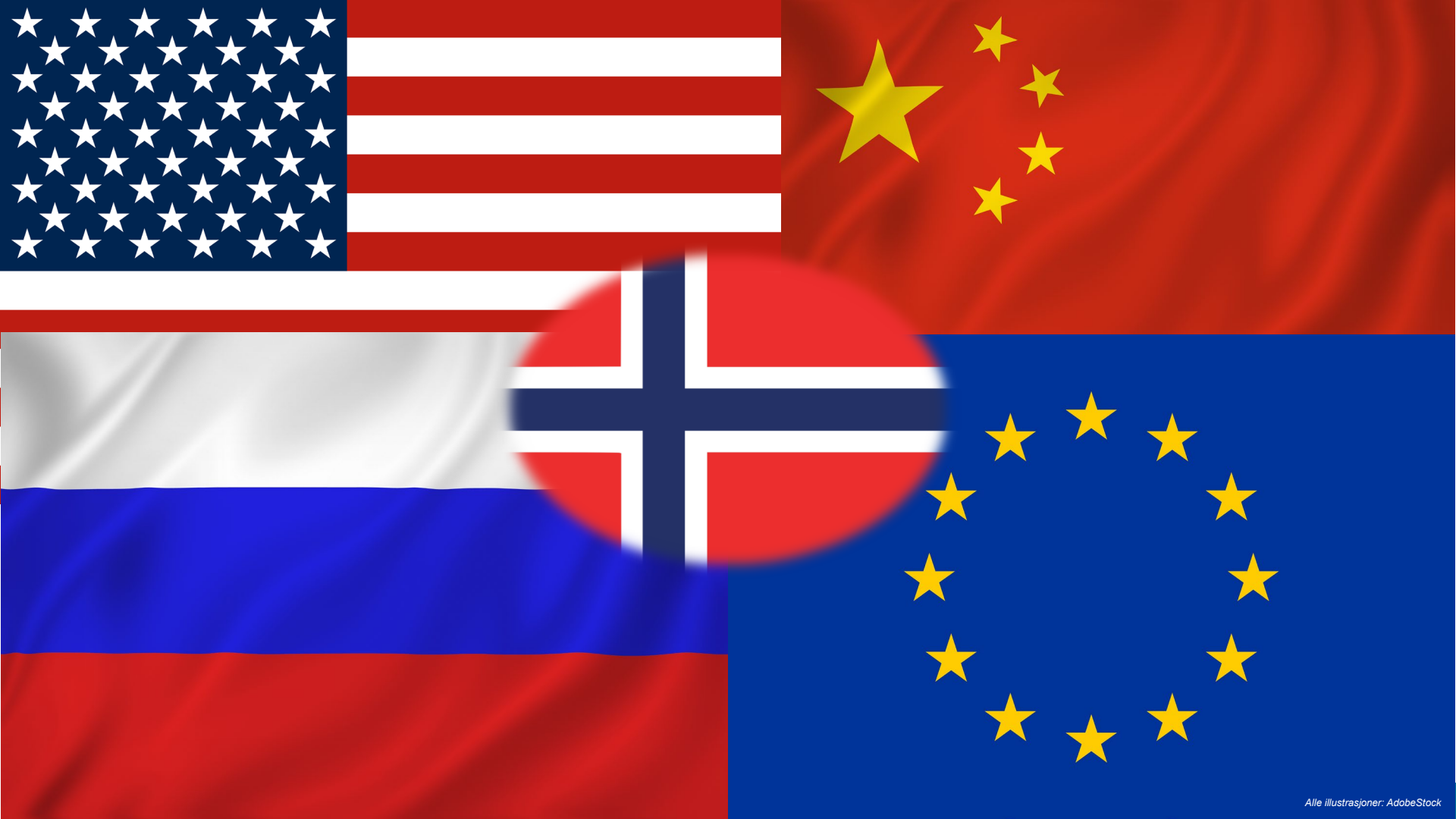
Hva EØS fra 1994 ikke dekker

- Felles landbruks- og fiskeripolitikk (men deler faller innunder)
- **Tollunion**
- **Felles handelspolitikk**
- **Felles utenriks- og forsvarspolitikk**
- Justispolitikk (men EFTA-landene er del av Schengen)
- Monetær union

EØS- utredningen - konsekvenser

- EØS var ved oppstart Indre marked og markedsadgang
- Indre marked var et selvstendig mål for EU
- I 2025 er Indre marked mer verktøy – med klima, sikkerhet mm integrert
- Innenfor/utenfor problematikken (EØS-relevans) mer vrien
- Trumps handelspolitikk fikk vi kjenne på i 2018 – kommer igjen
- Geopolitikken utfordrer tradisjonell samfunnsøkonomisk tenking
- EØS og 100+ tilleggsavtaler godt for Norge, men Norge skvises i mildt sagt mer krevende landskap fremover

Kinas forskning på ny teknologi overgår alle andre lands i omfang

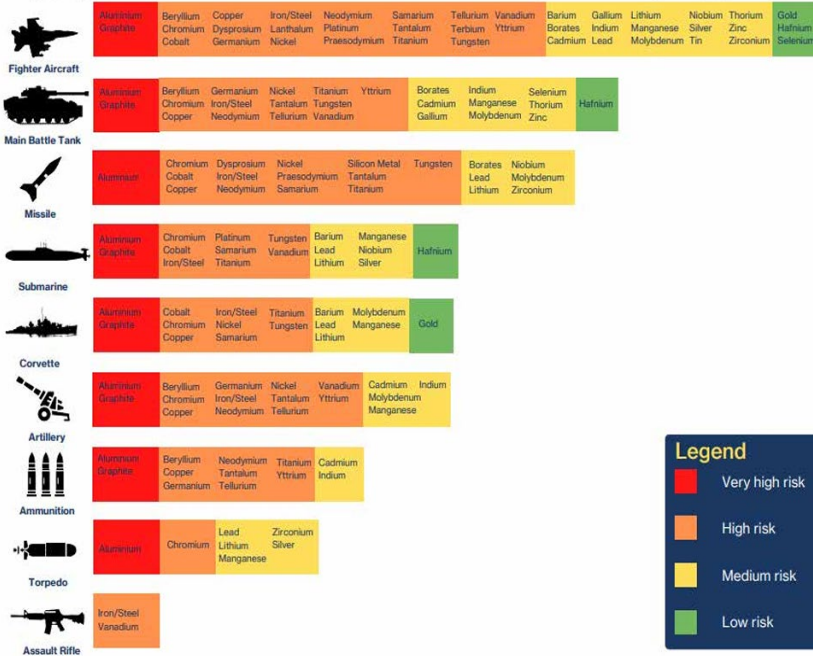
- Kina er verdensledende innen forskning på 57 av de 64 teknologiene *
- USA er på syvende plass
- Kinas eksportvekst siste ti år sterkest innen IKT

*Blant de 64 forskningsområder er forsvar, romfart, energi, kunstig intelligens, robotikk og kvanteteknologi.

Mineraler og batterier

Supply risk for critical raw materials in military applications

- NATO har gjort en kartlegging av kritiske råvarer til forsvarsprodukter.
- NATO trekker særlig frem 12 slike råvarer hvorav Norge er en betydelig leverandør av tre av råvarene (**aluminium, grafitt og titan**).
- Det pågår også leteaktivitet for ytterligere to av de 12 råvarene som trekkes frem (**sjeldne jordarter og kobolt**).
- NATOs utvidede liste over kritiske råvarer, der tilgangen vurderes å ha høy eller svært høy risiko, produserer vi i Norge enda flere av råvarene f.eks. **nikkel, jern, kobber og ulike silika-metaller (samt kvarts)**.

Handelskrigen spisses

Chinese sanctions hit US drone maker supplying Ukraine

Beijing's move leaves California company rushing to find new battery providers

Kina

- Taiwan – flytter fokus bort fra Europa
- Kinesisk cyberangrep på Stortinget og norsk fryseboks
- Kinas håndtering av Litauen, Australia mm
- Kinas de facto subsidiering og kampen om strategisk viktige mineraler
- Kina rammer oss på tre måter; nekter oss teknologi for utvinning, begrenser salg av innsatsvarer (som grafitt) eller pøser på med ferdigvarer (som batterier, el-biler, solar) og tar knekken på vestlige konkurrenter
- Fra Norsk Industris konjunkturrapport 2025: Globalisering i revers fører til dyrere verdikjeder – men gir nye industrielle muligheter
- Vesten/Norge har ikke funnet «balansen» i forholdet til Kina

EU vil slite voldsomt med Trump

- Kinatrussel forener EU-landene langt på vei
- Trump splitter dem – han ignorerer EU og går på landene
- EU gjør sjelden noe uten konsensus Frankrike- Tyskland
- Nå er det mye kaos i begge landene
- Dette vil prege responsen i EU fremover

Presidential?

Donald J. Trump
@realDonaldTrump

The "Tariff Lobby," headed by the Globalist, and always wrong, Wall Street Journal, is working hard to justify Countries like Canada, Mexico, China, and too many others to name, continue the decades long RIPOFF OF AMERICA, both with regard to TRADE, CRIME, AND POISONOUS DRUGS that are allowed to so freely flow into AMERICA. THOSE DAYS ARE OVER! The USA has major deficits with Canada, Mexico, and China (and almost all countries!), owes 36 Trillion Dollars, and we're not going to be the "Stupid Country" any longer. MAKE YOUR PRODUCT IN THE USA AND THERE ARE NO TARIFFS! Why should the United States lose TRILLIONS OF DOLLARS IN SUBSIDIZING OTHER COUNTRIES, and why should these other countries pay a small fraction of the cost of what USA citizens pay for Drugs and Pharmaceuticals, as an example? THIS WILL BE THE GOLDEN AGE OF AMERICA! WILL THERE BE SOME PAIN? YES, MAYBE (AND MAYBE NOT!). BUT WE WILL MAKE AMERICA GREAT AGAIN, AND IT WILL ALL BE WORTH THE PRICE THAT MUST BE PAID. WE ARE A COUNTRY THAT IS NOW BEING RUN WITH COMMON SENSE — AND THE RESULTS WILL BE SPECTACULAR!!!

11k ReTruths 40k Likes

Feb 02, 2025, 2:09 PM

Reply

ReTruth

Like

Trump sist uke (1)

- Størst handelsoverskudd med USA?
EU, Mexico, Canada, Kina
- Canada og Mexico har store eksportandeler til USA - utgjør ca 30% av USAs import
- Begge landene har pt tollfrihet - får nå 25% toll – med "diverse" begrunnelser
- Kina toll ytterligere 10%-poeng (han sa 60% under valgkampen)
- USA truer EU med toll, x%
- Når EU svarer med bruk av safeguard mottiltak, rammes alle land, inkl Norge
- Norge er som kjent utenfor EUs tollunion

Trump sist uke (2)

- Mexico, Canada, Kina og EU har sagt de vil svare med mottiltak
- Det blir kaos internasjonalt
- Uforutsigbarhet bremser investeringer
- Merk: Kinas andel av samlet import til USA ned fra 21% i 2019 til 14% nå
- Hvor tror dere Kina øker eksporten fremover? Til hvilket prisnivå?

Konklusjon handelskrig og kræsj

- 1: Direkte effekter av handelskrig i berørte land blir store
- 2: «Indirekte" effekter av handelskrigen kommer i alle land
- 3: Norge rammes – avhengig av produktområder
- 4: Aksje-, rente- og valutamarkedet påvirkes – også i Norge